

แนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่ม
โรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
Guidelines for Conducting Oneself according to Professional Ethics based on the
Principles of Sangkhahavatthu IV of Teachers of the Phaniat School Group
under the Jurisdiction of the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary
Educational Service Area Office, Area 1

¹กัณฑภา สัยวุฒิ, พระครูภัทรธรรมคุณ, ลำพอง กลมกุล

¹Kuntapa Saiyawut, Phrakru Phatthamakun, Lamphong Klomkul

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: potatobybenz@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู 2) เพื่อพัฒนาวิธีการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 2 ของครู 3) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครู ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู กลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 162 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เอกสาร แบบสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ตามลำดับ 2) วิธีการพัฒนาวิธีการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 คือ 1) ทาน (การให้) ครูปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ถ่ายทอดความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้กำลังใจ สนับสนุนและปลอบโยน แก่นักเรียน เพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างไม่ปิดบัง 2) ปิยวาจา (การพูดดี) ครูใช้คำพูดที่สุภาพ ให้กำลังใจ สร้างแรงบันดาลใจ หลีกเลี่ยงการตำหนิรุนแรง สื่อสารอย่างชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเหมาะสมต่อบริบทของผู้ฟัง 3) อตถจริยา (การกระทำดี) ครูปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ และ 4) สมานัตตตา (การวางตนเสมอภาค) ครูปฏิบัติอย่างเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติ รักษาความสัมพันธ์ที่ดี ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพและเสมอภาค และ 3) แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 1)

ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ครูควรฝึกฝนการพูดจาด้วยความสุภาพ อ่อนโยน และมีความจริงใจ ทั้งกับศิษย์และบุคคลอื่น 2) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ครูควรมีน้ำใจและพร้อมแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่เพื่อนร่วมวิชาชีพและสังคมการศึกษา 3) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ครูควรมีความพร้อมที่จะให้ความรู้ คำแนะนำ และเวลาแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ สนับสนุนการเรียนรู้โดยไม่หวังผลตอบแทน 4) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ครูควรแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ หรือทรัพยากรที่เป็นประโยชน์แก่เพื่อนครูเพื่อพัฒนางานในวิชาชีพ และ 5) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ครูควรส่งเสริมการศึกษาให้กับชุมชนโดยไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน

คำสำคัญ: การปฏิบัติตน; จรรยาบรรณวิชาชีพครู; หลักสังคหวัตถุ 4

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the conditions of conduct according to the teaching professional code of ethics, 2) to develop methods of conduct according to the professional code of ethics. Based on the 4. Saṅgahavatthu principles of the teacher, and 3) to propose guidelines for promoting teachers' conduct according to professional ethics according to the 4 principles of Saṅgahavatthu. The population used in the research is teachers of the Phaniat School group under the jurisdiction of the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office, Area 1 total of 162 people. Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean and standard deviation, analyzed documents, questionnaires, and interviewed 8 experts regarding guidelines for promoting practice according to the teaching professional code of ethics. The study results showed that 1) the study of teachers' ethical conduct in the Phaniat School Group under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1 indicated that overall adherence to professional ethics was at the highest level across five aspects, ranked from highest to lowest as follows: ethics towards service recipients, ethics towards the profession, ethics towards society, ethics towards colleagues, and the lowest-ranked aspect, ethics towards oneself. 2) The development of ethical conduct among teachers based on the Four Saṅgahavatthu in the Phaniat School Group involved 1) Dāna (giving): teachers perform their duties willingly, share knowledge and skills, provide encouragement, and support students and colleagues openly; 2) Piyavācā (good speech): teachers use polite language, inspire and encourage students, avoid harsh criticism, communicate clearly, and use language appropriate to the audience; 3) Atthacariyā (good deeds) Teachers serve as role models, demonstrating honesty, discipline, and adherence to professional ethics; and 4) Samānattatā (aligning oneself as an equal): teachers treat everyone equally, maintain good relationships, and interact with respect and fairness. 3) The proposed guidelines for promoting ethical conduct among teachers based on the Four Saṅgahavatthu in the Phaniat School Group included: 1) Ethics towards oneself: teachers

should practice speaking politely, with sincerity and kindness, towards students and others; 2) Ethics towards the profession, teachers should be generous and willing to share knowledge, experiences, and resources for the benefit of their colleagues and the educational community; 3) Ethics towards service recipients, teachers should be readily available to provide knowledge, guidance, and support to students without expecting anything in return; 4) Ethics towards colleagues, teachers should share useful knowledge, experiences, and resources to support professional development; and 5) Ethics towards society, teachers should promote education within the community beyond the confines of the classroom.

Keywords: Conducting Oneself; Professional Ethics; Saṅgahavatthu IV

บทนำ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงบริบทสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสารปัจจุบัน บนโลกไร้พรมแดนที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวดเร็วและรุนแรง การศึกษายังคงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์และการ พัฒนาประเทศที่เชื่อมโยงกันทั่วโลก ให้สามารถดำรงชีวิตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างยั่งยืน ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย รวมทั้ง การศึกษา ตลอดชีวิต การจัดระบบการศึกษาที่สนองตอบความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศชาติ มากเท่าไร หมายถึงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นเพียงนั้น บุคคลสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ ก็คือ “ครู” ครูยังคงเป็นผู้ที่มีความหมายและปัจจัยสำคัญมากที่สุดในห้องเรียน และเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู ครูเป็นปัจจัยสำคัญใน ระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด จากการทดสอบระดับนานาชาติ ประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูง จะมีแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่า ขณะเดียวกันประเทศที่มีประชากรมีการศึกษาดีมีคุณภาพจะมีความเป็นประชาธิปไตยและ เสถียรภาพทางการเมืองและสังคมสูงกว่า ทำอย่างไร ที่จะให้ ครูได้รับการพัฒนาคุณภาพ มีศักยภาพ เป็น “ครูเพื่อศิษย์” อย่างสมบูรณ์ มีทักษะการเรียนรู้ และต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะเป็นการเรียนรู้เพื่อชีวิตของตนเอง ระหว่างเป็นครูเป็นการ เรียนรู้ และมีศักดิ์ศรี สำหรับการเป็นครูเพื่อศิษย์ และเพื่อการดำรงชีวิตของตนเอง สมรรถนะ และความเชี่ยวชาญในการทำงานที่ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการทำงานที่เน้นทักษะมากกว่าความรู้ เปลี่ยนวิธีการสอนที่เน้น “วิชาเป็นตัวตั้ง” เป็น “เน้นชีวิตผู้เรียนเป็นตัวตั้ง” หรือมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างจริงจัง มีการพัฒนาวิชาชีพ เป็นที่ยอมรับของสังคมเป็นครูที่มีค่า คือ เป็นครูที่ทำงานแต่ไม่ทำเงิน คิดถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ค้นคว้าเพิ่มพูนปัญญา และเปี่ยมไปด้วยเมตตากรุณา (Aphinya Tantaweewong, 2014)

ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 9 วรคหนึ่ง (1) (11) (จ) และมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ประกอบกับมติคณะกรรมการคุรุสภา ในการประชุมครั้งที่ 5/2556 วันที่ 16 พฤษภาคม 2556 โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีกว่าการกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการคุรุสภาจึงออกข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพ ว่า “ครู” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบอาชีพหลักทางการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของ

ผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน และต้องประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ และแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหมวดที่ 1 จรรยาบรรณต่อตนเอง หมวดที่ 2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ หมวดที่ 3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ หมวดที่ 4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และหมวดที่ 5 จรรยาบรรณต่อสังคม (Royal Gazette, 2013)

ส่วนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 39 ได้กำหนด สำคัญในการบริหารจัดการศึกษาโดยให้ กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงาน บุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้การจัด การศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และอยู่ร่วมกับสังคมอย่าง มีความสุข (National Education Act 1999, amended 2002)

ในปัจจุบันสังคมไทยประสบปัญหาวิกฤตในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านการศึกษา ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และสังคม แม้แต่ผู้ประกอบการวิชาชีพครูที่ปรากฏในข่าวอยู่เสมอ ที่มีพฤติกรรมขาดจริยธรรมและ ประพฤติตนไม่พึงประสงค์ทั้งต่อผู้เรียนและสังคม ไม่ว่าจะเป็นความผิดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาว การ เสพสุรา ยาเสพติด การพนัน การปลอมแปลงเอกสารทางราชการ หรือเรียกรับสินบน ซึ่งแท้จริงแล้วผู้ประกอบการ วิชาชีพครูต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนและสังคม

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย พบว่าการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในโรงเรียน โดยต้องอาศัยหลัก สำคัญที่จะทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติประสบความสำเร็จตามสิ่งที่มุ่งหมายไว้ ภายใต้การทำงานกับบทบาทหน้าที่ตาม หลักจรรยาบรรณวิชาชีพครู ซึ่งประกอบด้วย จรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อ ผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และจรรยาบรรณต่อสังคม โดยน้อมนำหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับการปฏิบัติตน คือ หลักสังคหวัตถุ 4 คือ หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี ประกอบด้วย 1) ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ หุ่น หรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจ และศิลปวิทยา 2) ปิยวาจา พูด อย่างรักกัน คือ กล่าวคำ สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทาง ที่ดีงาม หรือแสดง ความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สามานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่ นับถือและ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน 3) อตถจริยา ทำประโยชน์แก่เขา คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนชวน ช่วยเหลือ กิจกรรมต่าง ๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้าน จริยธรรม 4) สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกับต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ และเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไข ปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน (Phrakhru Piyakitjathorn (Phongnarin Piyongkhro) and others, 2020) ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 4 เพื่อให้ผู้บริหาร สถานศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการปฏิบัติตนตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อพัฒนาวิธีการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเชิงปริมาณเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 162 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติแบบบรรยายและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม

การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1	N = 162 คน			
	μ	σ	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
๑. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง	4.61	0.49	มากที่สุด	5
๒. ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ	4.77	0.36	มากที่สุด	2
๓. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ	4.81	0.34	มากที่สุด	1
๔. ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ	4.70	0.47	มากที่สุด	4
๕. ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม	4.77	3.39	มากที่สุด	2

การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ของครูกลุ่มโรงเรียน เพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1		N = 162 คน		
		μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น ลำดับ
ภาพรวม		4.73	0.41	มากที่สุด

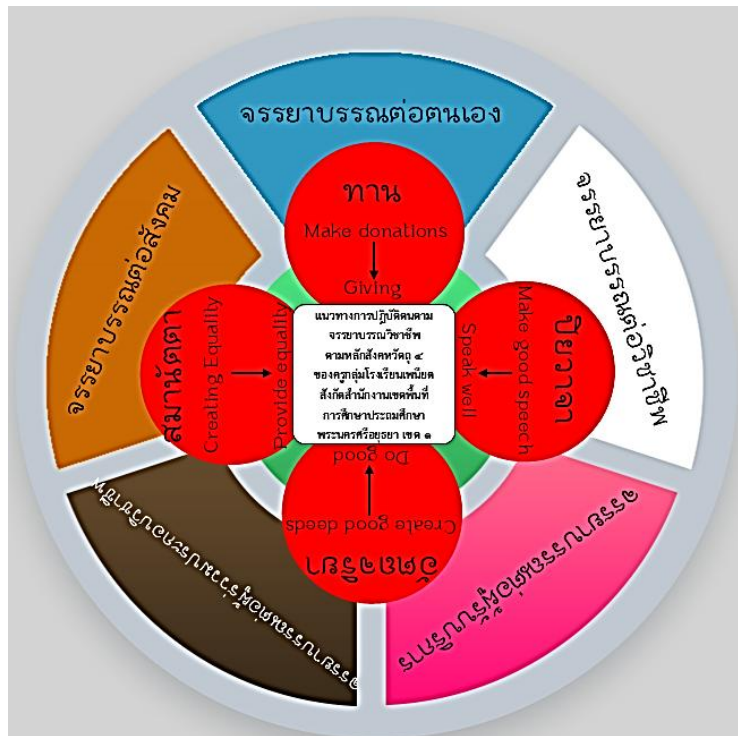
จากตารางที่ 1 ครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวม 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.41

2. วิธีการพัฒนาวิธีการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 คือ 1) ทาน (การให้) ครูปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ถ่ายทอดความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้กำลังใจ สนับสนุนและปลอบโยน แก่นักเรียน เพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างไม่ปิดบัง 2) ปิยวาจา (การพูดดี) ครูใช้คำพูดที่สุภาพ ให้กำลังใจ สร้างแรงบันดาลใจ หลีกเลี่ยงการตำหนิรุนแรง สื่อสารอย่างชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเหมาะสมต่อบริบทของผู้ฟัง 3) อัตถจริยา (การกระทำดี) ครูปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ และ 4) สมานัตตตา (การวางตนเสมอภาค) ครูปฏิบัติอย่างเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติ รักษาความสัมพันธ์ที่ดี ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพและเสมอภาค

3. แนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 1) ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ครูควรฝึกฝนการพูดจาด้วยความสุภาพ อ่อนโยน และมีความจริงใจ ทั้งกับศิษย์และบุคคลอื่น 2) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ครูควรมีน้ำใจและพร้อมแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และทรัพยากร ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่เพื่อนร่วมวิชาชีพและสังคมการศึกษา 3) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ครูควรมีความพร้อมที่จะให้ความรู้ คำแนะนำ และเวลาแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ สนับสนุนการเรียนรู้โดยไม่หวังผลตอบแทน 4) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ครูควรแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ หรือทรัพยากรที่เป็นประโยชน์แก่เพื่อนครูเพื่อพัฒนางานในวิชาชีพ และ 5) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ครูควรส่งเสริมการศึกษาให้กับชุมชนโดยไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน

องค์ความรู้ใหม่

จากข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จึงสรุปมาเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ซึ่งเป็นแนวการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากผลการวิจัย
ที่มา: Kuntapa Saiyawut (2024)

จากภาพที่ 1 สามารถอธิบายเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่ได้รับจากการทำวิจัยเรื่อง แนวทางการปฏิบัติตนตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อธิบายได้ดังนี้

ชั้นใน คือ แนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 1 ของครูกลุ่มโรงเรียน เพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

ชั้นกลาง คือ หลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย 1) ทาน 2) ปิยวาจา 3) อภัยจริยา 4) สมานัตตา ได้นำมาเป็นตัวขับเคลื่อนการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

ชั้นนอก ประกอบด้วยจรรยาบรรณวิชาชีพครู 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพต่อตนเอง 2) ด้าน จรรยาบรรณวิชาชีพต่อวิชาชีพ 3) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพต่อผู้รับบริการ 4) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพต่อผู้ร่วมประกอบ วิชาชีพ 5) ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพต่อสังคม สามารถนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ได้ ดังนี้

1. ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง แทนด้วยสัจจะ หมายถึง ความมีระเบียบและเจียมตน กล่าวคือ ครูควร พัฒนา สร้างประสบการณ์ และสร้างองค์ความรู้ให้กับตนเองรอบด้าน เป็นตัวอย่างที่ดีในการกระทำแสดงออกผ่านการ กระทำ และคำพูด มีระเบียบวินัยในการทำงาน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบต่าง ๆ และปฏิบัติต่อทุกคนในสังคมอย่าง เท่าเทียมและเสมอภาค ให้เกียรติแก่ตนเองในฐานะที่เป็นครู ตลอดจนมีการแบ่งปันความรู้ที่ตนเองมีและไม่หยุด พัฒนาเพื่อส่งมอบความรู้เหล่านั้นให้กับผู้อื่น

2. **ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ** แทนด้วยสีขาว หมายถึง ความซื่อสัตย์ สุจริต กล่าวคือ ครูสร้างและแสวงหาความรู้ ปฏิบัติตนเป็นครูต้นแบบที่ดีตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยมีความรัก ศรัทธา ภาวภูมิใจ ซื่อสัตย์สุจริตต่อวิชาชีพ พัฒนาตนเองและวิชาชีพอยู่ตลอดเวลา ใช้ภาษาที่สุภาพ ปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ

3. **ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ** แทนด้วยสีชมพู หมายถึง ความนุ่มนวล อ่อนหวาน กล่าวคือ ครูควรตระหนัก และมีใจรักในการบริการ โดยการให้ความรู้ ความรัก ความเมตตา ดูแลเอาใจใส่ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิษย์ทั้งกาย วาจา ใจ ใช้ถ้อยคำสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนกล้าพัฒนาตนเอง มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

4. **ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ** แทนด้วยสีน้ำตาล หมายถึง จริใจ และเป็นมิตร กล่าวคือ ครูควรแบ่งปันความรู้ ข้อมูล ประสบการณ์ หรือทรัพยากรที่เป็นประโยชน์ในการสอน และช่วยเหลือกันในงานวิชาชีพ ใช้ถ้อยคำที่สุภาพและให้เกียรติในการสนทนา ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างเท่าเทียม ไม่แบ่งแยกหรือแสดงอคติ และให้ความเคารพเพื่อนร่วมงานทุกคน

5. **ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม** แทนด้วยสีส้ม หมายถึง ความสร้างสรรค์ มั่นใจ กล่าวคือ ครูควรเรียนรู้การเปลี่ยนแปลง และปรับตัวให้เข้ากับบริบทสังคม มีหน้าที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม สนับสนุนกิจกรรมสาธารณประโยชน์ และส่งเสริมความสามัคคีในสังคม จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียนที่สะท้อนถึงประโยชน์ต่อสังคม ปฏิบัติต่อบุคคลทุกกลุ่มในสังคมอย่างเท่าเทียม และสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาพบว่า สภาพการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีลำดับสูงสุดคือ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูอบรมสั่งสอนเสริมสร้างความรู้ ทักษะและนิสัยที่ดีและถูกต้องให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถและบริสุทธิ์ใจ กล่าวคือ การให้คำแนะนำหรือคำอธิบายเกี่ยวกับการฝึกฝนและสอนให้ศิษย์ได้รับความรู้ ทักษะ หรือพัฒนานิสัยที่ดีและถูกต้อง โดยทำด้วยความสามารถ และความตั้งใจที่จริงใจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การอบรมในลักษณะนี้เน้นการพัฒนาทั้งด้านความรู้ และพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อให้ลูกศิษย์เติบโตและมีความสามารถในการดำรงชีวิตที่ดีในอนาคต สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จุติกรณ์ นิสสัย (Jutikorn Nissai, 2015) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันของการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งต้องหาทางแก้ไขตามลำดับดังนี้ 1) ด้านการส่งต่อนักเรียน ส่งข้อมูลทั้งที่เป็นเอกสารประจำตัวและข้อมูลที่ได้รับมาโดยเฉพาะ เช่น ข้อมูลที่รับรู้จากการเยี่ยมบ้าน การพูดคุยกับผู้ปกครอง ส่งต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาให้นักเรียน เก็บข้อมูล ประวัติของ นักเรียนอย่างละเอียดและรอบคอบ และในการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงาน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีระบบคัดกรองที่ชัดเจน เป็นระบบ ไม่ซ้ำซ้อน เป็นประโยชน์ในการ ช่วยเหลือนักเรียนและนำนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงมาพัฒนา ก่อน 3) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีกิจกรรมพบปะระหว่างครูกับผู้ปกครองบ่อย ๆ ควรให้มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้มากขึ้นและเยี่ยมบ้านของนักเรียนให้ครบทุกคน 4) ด้านการพัฒนาให้นักเรียนมีการ ตรวจสอบนักเรียนเป็น

รายบุคคล สอนเสริมในช่วงพักกลางวัน และตั้งกฎระเบียบและการปฏิบัติตาม อย่างเคร่งครัดให้บรรลุจุดมุ่งหมาย 5) ด้านการแก้ไขปัญหานักเรียน พุดคุยกับนักเรียนถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ดำเนินงานแก้ไขปัญหานักเรียน โดยการประสานผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ และช่วยเหลือ นักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน 6) ด้านการป้องกันนักเรียน สอบถามพูดคุยถึงสภาพแวดล้อมที่จะส่งผล ต่อนักเรียน ดูแล เอาใจใส่นักเรียนในความรับผิดชอบอย่างเคร่งครัด และควรวางระเบียบ ข้อบังคับให้ นักเรียนปฏิบัติ และ 7) ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีระบบหรือแผนงาน กิจกรรม ที่ชัดเจน และเป็น รูปธรรม ควรมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมให้มากขึ้นเพื่อให้ครูประจำชั้นรู้จักนักเรียนมากยิ่งขึ้น จัดหา ทุนการศึกษาให้นักเรียนและส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกอง มาตรฐานวิชาชีพครู สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (Office of the Teachers Council Secretariat, 2013) ได้ สรุปผลการศึกษาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามลักษณะในจรรยาบรรณมารยาทและวินัยตามระเบียบประเพณีของ ครูได้สรุปไว้ว่ามีคุณลักษณะที่ดีแปดประการโดยมีข้อที่ 14 และข้อที่ 15 กล่าวว่า 14) คุณลักษณะสุภาพเรียบร้อย คือรู้จักใช้ถ้อยคำและวาจาที่สุภาพเรียบร้อยรู้จักวางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ 15) คุณลักษณะยึดมั่นในศาสนา คือเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาตามโอกาสอันควรปฏิบัติตามหลักธรรมศาสนา และไม่แสดงอาการหรือวิจารณ์ ศาสนาในทางเสื่อมเสีย การเตรียมการสอนทุกครั้งและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกต้องตามระเบียบ และเหมาะสมกับงานที่ทำ ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่สอนเป็นแบบอย่างดีมีความรับผิดชอบ ต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู สามารถเข้ากับบุคคลได้ทุกระดับชั้น ไม่ถึงตัวและซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากศิษย์ได้ศึกษาได้ศึกษาเป็นการสะท้อนถึงครูที่ดี สอนเก่ง มีความเอาใจใส่กับศิษย์

2. จากการศึกษาพบว่าวิธีการพัฒนาวิธีการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 คือ 1) ทาน (การให้) ครูปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ถวายทอดความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้กำลังใจ สนับสนุนและปกป้องโยน แก่ นักเรียน เพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างไม่ปิดบัง 2) ปิยวาจา (การพูดดี) ครูใช้คำพูดที่สุภาพ ให้กำลังใจ สร้างแรงบันดาลใจ หลีกเลียงการตำหนิรุนแรง สื่อสารอย่างชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเหมาะสมต่อบริบทของผู้ฟัง 3) อตถจริยา (การกระทำดี) ครูปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย และยึดมั่นในจรรยาบรรณ วิชาชีพ และ 4) สมานัตตตา (การวางตนเสมอภาค) ครูปฏิบัติอย่างเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติ รักษาความสัมพันธ์ที่ ดี ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพและเสมอภาค ซึ่งการนำหลักพุทธธรรม คือ หลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ในการ พัฒนาวิธีการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ที่ได้ กล่าวไว้ว่า ครู และอาจารย์ นอกจากจะมีบทบาทด้านการอบรมสั่งสอนให้เด็กมีความรู้ทางการศึกษาแล้ว การที่ครูได้ ชื่อว่าเป็นแม่พิมพ์ จึงชี้ให้เห็นบทบาทสำคัญอันเป็นต้นแบบที่ดี ซึ่งเด็กผู้เป็นอนาคตอันสำคัญของชาติ จะประพฤติ และปฏิบัติตามในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม เพราะปัจจุบันสังคมการศึกษาเปลี่ยนจากวัดมาเป็น สถาบันการศึกษาแล้ว ทั้งนี้ สถาบันการศึกษา คือ ครู และอาจารย์นอกจากการทำหน้าที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการ แล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องทำหน้าที่ในการอบรมปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมให้เกิดขึ้นในตัวเด็กอีกด้วย ครูอาจารย์พึงอนุเคราะห์ศิษย์ตามหลักการดังนี้ 1) แนะนำฝึกอบรมให้เป็นคนดี 2) สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง 3) สอน ศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง 4) ส่งเสริมยกย่องความดีงามให้ปรากฏ 5) สร้างเครื่องคุ้มภัยให้สารทิศ คือ สอนฝึกศิษย์ให้ใช้ วิชาเลี้ยงชีพได้จริง และรู้จักดำรงตนได้ด้วยดี ที่กล่าวมาข้างต้น คือ ทักขิณทิส (ทิศเบื้องขวา) กล่าวถึง ครูอาจารย์ ย่อมจะอนุเคราะห์ศิษย์ทั้งหลายด้วยประการต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ (Phra Brahmagunaphon (P.A. Payutto),

2005) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษา พรหมรินทร์ ผลจากการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูของครูในสถานศึกษาของรัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๒ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง รองลงมาคือ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม และด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู ของครูในสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Usa Prommarin, 2018)

3. จากผลการศึกษาพบว่าแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 1) ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ครูควรฝึกฝนการพูดจาด้วยความสุภาพ อ่อนโยน และมีความจริงใจ ทั้งกับศิษย์และบุคคลอื่น 2) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ครูควรมีน้ำใจและพร้อมแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่เพื่อนร่วมวิชาชีพและสังคมการศึกษา 3) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ครูควรมีความพร้อมที่จะให้ความรู้ คำแนะนำ และเวลาแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ สนับสนุนการเรียนรู้โดยไม่หวังผลตอบแทน 4) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ครูควรแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ หรือทรัพยากรที่เป็นประโยชน์แก่เพื่อนครูเพื่อพัฒนางานในวิชาชีพ และ 5) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ครูควรส่งเสริมการศึกษาให้กับชุมชนโดยไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางพัฒนาการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูด้วยหลักไตรสิกขาของครู กลุ่มโรงเรียนปางมะค่า จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ด้านจรรยาบรรณต่อ ตนเอง ครูควรเข้ารับการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้มีมาตรฐานในการทำงาน 2) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ครูควรมีครูต้นแบบ ที่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในการปฏิบัติตน ตามจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยรัก ศรัทธา ภาคภูมิใจ ซื่อสัตย์สุจริต และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร วิชาชีพ 3) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ครูควรมีใจรักการบริการ โดยให้ความรู้ ความรัก ความ เมตตา ดูแลเอาใจใส่ อบรม สั่งสอน เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งกาย วาจา ใจ บริการให้คำปรึกษา คำแนะนำ แก่ผู้เรียน 4) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ครูควรจัดตั้งกลุ่มหรือชมชมโดยใช้กิจกรรม (PLC) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการร่วมคิด ร่วมพัฒนา ร่วมแก้ปัญหา ร่วมชื่นชม 5) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ครูควรนำนักเรียนเข้าศึกษาในแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน (Siriporn Phimsing, 2021)

บทสรุป

การวิจัยเรื่องแนวทางการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า 1) สภาพการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู กลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีลำดับสูงสุดคือ ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง วิธีการพัฒนาวิธีการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของครูกลุ่มโรงเรียนเพนียด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 คือ 1) ทาน (การให้) ครูปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ถ่ายทอดความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้กำลังใจ สนับสนุนและปลอบโยน แก่นักเรียน เพื่อนร่วมวิชาชีพอย่างไม่ปิดบัง 2) ปิยวาจา (การพูดดี) ครูใช้คำพูดที่สุภาพ ให้กำลังใจ สร้างแรงบันดาลใจ หลีกเลี่ยงการตำหนิรุนแรง สื่อสารอย่างชัดเจน

ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเหมาะสมต่อบริบทของผู้ฟัง 3) อัตถจริยา (การกระทำดี) ครูปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ และ 4) สมานัตตตา (การวางตนเสมอภาค) ครูปฏิบัติอย่างเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติ รักษาความสัมพันธ์ที่ดี ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพและเสมอภาค สำหรับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพตามหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ 1) ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง ครูควรฝึกฝนการพูดจาด้วยความสุภาพ อ่อนโยน และมีความจริงใจ ทั้งกับศิษย์และบุคคลอื่น 2) ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ครูควรมีน้ำใจและพร้อมแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ และทรัพยากร ต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่เพื่อนร่วมวิชาชีพและสังคมการศึกษา 3) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ครูควรมีความพร้อมที่จะให้ความรู้ คำแนะนำ และเวลาแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ สนับสนุนการเรียนรู้โดยไม่หวังผลตอบแทน 4) ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ครูควรแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ หรือทรัพยากรที่เป็นประโยชน์แก่เพื่อนครูเพื่อพัฒนา งานในวิชาชีพ และ 5) ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ครูควรส่งเสริมการศึกษาให้กับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ด้านจรรยาบรรณต่อตนเอง สถานศึกษาควรกระตุ้นให้ครูศึกษาหาความรู้ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างละเอียด ครบถ้วน เฉพาะด้าน หรือในด้านที่ครู สนใจ สามารถใช้ผลวิจัยเป็นแนวทางในการตรวจสอบและปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองให้สอดคล้องกับ จรรยาบรรณวิชาชีพ

1.2 ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ สถานศึกษาควรส่งเสริมกระตุ้นให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมที่องค์กรจัด ขึ้น และเป็นกรรมการหรือคณะทำงานขององค์กรให้มากยิ่งขึ้นอย่างสม่ำเสมอ นำข้อมูลจากผลวิจัยไปออกแบบ กิจกรรมหรือโครงการพัฒนาบุคลากร เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างสื่อเรียนรู้ หรือการจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้

1.3 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ครูควรมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปฝึกให้ศิษย์มี ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง และส่วนรวม อบรมสั่งสอนให้ศิษย์เคารพกฎระเบียบของโรงเรียน และสังคม

1.4 ด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ครูควรเข้าร่วมงานประเพณีต่าง ๆ กับเพื่อนครู ตามโอกาสอันควร เช่น บวชนาค แต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ผลวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้าง วัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนความสามัคคี การช่วยเหลือเกื้อกูล และความเท่าเทียมในโรงเรียน

1.5 ด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ครูควรมีการจัดกิจกรรม จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็น แบบอย่างในชุมชน เช่น สถานศึกษาพอเพียง ศูนย์อาเซียนศึกษา โรงเรียนสุจริต โรงเรียนคุณธรรม เป็นต้น ผลการวิจัยสามารถกระตุ้นให้ครูมีแรงบันดาลใจที่จะประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชีวิตประจำวันทั้งในและนอก ห้องเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพิจารณาศึกษาการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครูในกลุ่มโรงเรียนจากพื้นที่อื่น เช่น เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดใกล้เคียง หรือกลุ่มโรงเรียนในพื้นที่ชนบทและเมือง เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการปฏิบัติตนและปัจจัยที่ส่งผลต่อการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงลึก เช่น ความเชื่อส่วนบุคคล วัฒนธรรมองค์กร ความสัมพันธ์ในชุมชนโรงเรียน และนโยบายที่สนับสนุนการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เพื่อเข้าใจเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรืออุปสรรค

2.3 ควรมีการศึกษาริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน

2.4 ควรขยายกรอบการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบแนวทางการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพในสายงานอื่น เช่น วิชาชีพแพทย์ วิศวกร หรือข้าราชการ เพื่อสร้างความเข้าใจถึงการปรับใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในบริบทที่หลากหลาย

2.5 ควรศึกษาเพื่อพัฒนาต้นแบบหรือโมเดลการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพที่ครอบคลุมหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อเผยแพร่ให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาในเขตอื่นนำไปปรับใช้

บรรณานุกรม

- Aphinya Tantawiwong. (2014). *Raising Thai Teachers in the 21st Century*. Bangkok: Mata Printing Company Limited.
- Jutikorn Nissai. (2015). *A study of the operation of the student care system of Nong Pru School, under the Office of Chonburi Primary Educational Service Area 3*. (Master of Education Thesis, Educational Administration Program). Graduate School: Burapha University.
- Office of the Teachers Council Secretariat. (2013). *Teacher Professional Standards and Ethics Criteria*. Bangkok: Teachers Council Printing House.
- Phrakhru Piyakitjathorn (Phongnarin Piyongkaro) and others. (2020). Development of effective student activity administration according to the principles of the four social principles for schools under the Office of the Primary Educational Service Area. *Journal of Educational Research*, 7(3) (September - December 2020), 200.
- Phra Brahmagunaphon (P.A. Payutto). (2005). *The Constitution of Life*. 36th ed. Bangkok: Sahathammik Company Limited.
- The National Education Act of 1999, Amendments (No. 2) B.E. 2002 and (No. 3) B.E. 2010. *State Educational Administration and Management*, 119(123 A), (December 2002), 24.
- Siriporn Phimsing. (2021). *Guidelines for the Development of Professional Ethical Conduct for Teachers with the Tri-Sikha Principles of Teachers in the Pangmakha School Group*,

- Kamphaeng Phet Province*. (Master of Buddhist Studies Thesis, Buddhist Educational Administration Program). Graduate School: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Teachers Council Regulations on Professional Ethics 2013. (2013). *Royal Gazette*, Volume 130, Special Issue 130 Ng, (October 2013), 72-74.
- Usa Prommarin. (2018). *Compliance with the Professional Ethics of Teachers in State Educational Institutions under the Office of the Primary Educational Service Area 2, Phra Nakhon Si Ayutthaya*. (Master of Education Thesis, Educational Administration Program). Graduate School: Rajamangala University of Technology Thanyaburi.